

Yttrande över SOU 2018:44, Möjligt, tillåtet och tillgängligt; Fi2018/02531/OU

Sammanfattning

Linköpings kommun välkomnar de regelförenklningar utredaren föreslår i syfte att få till en flexiblere upphandlingsprocess samt ett minskat antal överprövningar. Kommunen delar de synpunkter som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har lyft fram i sitt yttrande över rubricerat betänkande och vill, utöver vad SKL anfört, särskilt kommentera följande.

Möjligt, tillåtet och tillgängligt – förslag till enklare och flexiblere upphandlingsregler och vissa regler om överprövningsmål

Linköpings kommun ser ett stort behov av enklare reglering av offentlig upphandling. I huvudsak anser kommunen att de regler som föreslås gälla för upphandlingar under tröskelvärdena, också bör tillämpas för upphandling som genomförs över tröskelvärdena. Kommunen bedömer att de transaktionskostnader som med dagens regelverk uppstår inte är samhällsekonomiskt försvarbara, särskilt när det gäller upphandling av relativt lågt värde.

Det är också av vikt för kommunen att regelverket på ett enkelt sätt möjliggör uppfyllandet av såväl upphandlingsreglerna som kommunens övriga lagstadgade förpliktelserna inom bland annat vård- och omsorgsområdet. Lagstiftningen inom såväl hälso- och sjukvården som socialtjänstens område, utgår till stora delar från den enskildes rätt till inflytande och medverkan. Detta är också ofta en förutsättning för att uppnå ett gott behandlingsresultat.

Dialog i upphandling, rättelse, kompletteringen eller kommunicering innan förkastande av anbud på grund av bristande lämplighet

Kommunen välkomnar utökade möjligheter till dialog mellan kommuner och anbudsgivare. Detsamma gäller utökade möjligheter att låta anbudsgivare rätta

eller komplettera anbud. Båda dessa förslag bedöms leda till bättre upphandlingsprocesser och avtal till fördel för såväl leverantör som kommun.

Kommunen ställer sig dock, liksom SKL, frågande till hur reglerna om dialog i upphandling samt reglerna om rättelse och komplettering förhåller sig till de regler om kommunikering som föreslås i betänkandet. En upphandling initieras med anledning av att kommunen har ett behov som behöver fyllas. Det är därför viktigt att det inom ramen för det förenklade regelverket tydliggörs att det är kommunen som styr och leder upphandlingsprocessen, innebärande att det är kommunen som avgör om en anbudsgivare får inkomma med rättelse eller komplettering samt om och när en dialog i upphandlingen ska inledas.

Kommunen är, enligt betänkandet, skyldig att kommunicera med en anbudsgivare vars anbud kommunen avser att förkasta på grund av bristande lämplighet. Det är kommunens uppfattning att det, i de fall det är uppenbart obehövt, inte bör krävas kommunikering.

Direktupphandlingar

Kommunen tillstyrker förslaget om höjda direktupphandlingsgränser. Kommunen vill framhålla att kommunen själv har ett intresse av att hålla nere såväl transaktionskostnaderna som kostnaderna för föremålet för upphandlingen. Kommunen anser därför att direktupphandlingsgränserna kan höjas ytterligare. Kommunen tillstyrker därför även förslaget avseende beräkning av kontraktets värde vid direktupphandling. I synnerhet ser kommunen fördelar med att i större mån möjliggöra direktupphandling av sociala tjänster. Kommunen noterar i detta sammanhang att sådan direktupphandling främst aktualiseras i de fall en enskilds behov är så pass unika och inte sällan omfattande att kommunen begränsas i vart fullgörandet av vården de facto kan genomföras.

Att reservera upphandlingar till vissa typer av organisationer ser kommunen som ett utmärkt verktyg för att möjliggöra för de organisationer som hjälper personer som står långt från den reguljära arbetsmarknaden att närma sig den.

Även direktupphandlingar såsom täckningsköp i samband med överprövning är av stor praktisk betydelse för kommunen. En stor mängd upphandlingar som kommunen genomför avser sådana varor och tjänster som kommunen har behov av för att kunna upprätthålla sina lagstadgade skyldigheter avseende driften av vård, omsorg skola etc. Sådana täckningsköp behöver stundtals genomföras också när upphandlingar över tröskelvärdena har överprövats, särskilt med beaktande av de långa handläggningstiderna i domstol, framförallt i högre instans. Det är därför viktigt att inte begränsa reglerna kring täckningsköp till fall då en upphandling under tröskelvärdet har överprövats.

Kommunen noterar att den undre gränsen för kommunens dokumentationskrav vid direktupphandling föreslås tas bort av utredningen. Kommunen anser det vara viktigt att förslaget inte innebär en ökad skyldighet att dokumentera och därmed en ökad byråkratisering med därtill hörande kostnadsökning vid ”småköp”, som ofta är hastigt uppkomna och rör små belopp, exempelvis en hemkunskapslärares kompletteringsköp inför en hemkunskapslektion.

Övriga synpunkter

Kommunen vill även lyfta fram vikten av en utökad möjlighet till avtalssamverkan som inte begränsas av upphandlingsreglerna på det sätt som sker idag. Med tanke på de begränsningar som finns i annan lagstiftning, till exempel avseende ekonomiskt risktagande för kommuner, finns skäl att ifrågasätta huruvida det överhuvudtaget finns ett behov av en fast beloppsgräns för en sådan interkommunal samverkan.

Även kommunernas möjligheter till samverkan med civilsamhället bör ges utökade möjligheter i förhållande till dagens regelverk. Kommunen hade därför gärna sett att betänkandet ifråga innehållit ett förslag till reglering innebärande sådana utökade möjligheter.

Med tanke på utredningens uppdrag att försöka minska antalet överprövningar noterar kommunen med viss besvikelse att utredningen inte behandlat frågan om preklusionsfrist.

För Linköpings kommun

Niklas Borg
Kommunstyrelsens ordförande